

August 2012

ET GODT OG LANGT ARBEJDSLIV FOR ALLE

Alle skal have mulighed for et langt og godt arbejdsliv. For at sikre det er det først og fremmest vigtigt, at arbejdspladser gør alt for at skabe et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø og dermed forebygger ulykker og nedslidning. Samtidig er det afgørende, at medarbejdere bliver støttet og får hjælp, når sygdomsmeldingen eller skaden først er en realitet.

Desværre melder alt for mange mennesker sig hvert år syge fra arbejde, fordi de har været udsat for en arbejdsulykke eller er blevet slidt ned. Nogle af dem kommer så slemt til skade eller bliver så nedslidte - fysisk eller psykisk - at de helt må opgive håbet om at vende tilbage til arbejdsfællesskabet.

For regeringen er det afgørende, at der kommer langt større fokus på at forebygge, at mennesker bliver slidt ned enten fysisk eller psykisk. Det handler både om at undgå, at mennesker pludseligt rammes af en arbejds-skade eller langsomt slides ned af et dårligt fysisk eller psykisk arbejdsmiljø og dermed må forlade arbejdsmarkedet.

Samtidig er det vigtigt, at alle, der er motiverede og har evnerne til at arbejde, ikke glider ud af arbejdsfællesskabet, men holder fast i tilknytningen til arbejdsmarkedet. Det kan eksempelvis være seniorer, personer med nedsat arbejdsevne eller folk, der har pådraget sig en arbejdsskade.

Der er derfor brug for en stærkere indsats, når det gælder om at *forebygge* nedslidning og om at *fastholde* folk på arbejdsmarkedet.

At nå de to overordnede mål kræver en målrettet indsats. Det skal ske ved at øge tilsyn og rådgivning, ved at tilbyde virksomhederne konkret og enkel hjælp i det daglige arbejde og ved at sætte ind over for arbejdsulykker. Og vi skal også knytte arbejdsmiljøindsatsen tættere til den øvrige beskæftigelsespolitiske indsats, så indsatsen for at fastholde seniorer og udsatte mennesker på arbejdsmarkedet bliver mere målrettet.

Regeringen spiller ud med ti initiativer, der skal sikre en bedre forebyggelse og fastholdelse. Med udspillet ønsker regeringen at målrette ca. 1 milliard kroner ud af de ca. 1,4 milliarder kroner, der er tilbage i Forebyggelsesfonden.

Fem initiativer til 531 millioner kroner skal forebygge fysisk og psykisk nedslidning:

- » Økonomisk støtte til arbejdsmiljørådgivning
- » Flere midler til forebyggelsespakker
- » Særlige tilsynsindsatser for nedslidning
- » Særlige tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø
- » Handleplan mod arbejdsulykker i bygge- og anlægsbranchen

Fem initiativer til 484 millioner kroner skal fastholde flere på arbejdsmarkedet:

- » Bedre seniorarbejdsliv
- » Støtte til at etablere rehabiliteringsteam
- » Ny fleksjobbonus til virksomheder
- » Landsdækkende Fastholdelsescenter
- » Nye metoder til tidlig indsats over for mennesker, der rammes af en arbejdsskade

Som en konsekvens af, at fonden får et bredere fokus ændres fondens navn. Fonden vil fremover blive benævnt *Fonden for forebyggelse og fastholdelse*, og den vil organisatorisk blive placeret under Styrelsen for Fastholdelse og Rekruttering.

Det kræver en fælles indsats at forebygge, at medarbejdere bliver slidt ned fysisk eller psykisk, og at fastholde flere på arbejdsmarkedet. Derfor indeholder pakken både initiativer rettet mod virksomheder, medarbejdere, hjælp til den enkelte, organisationer og offentlige myndigheder.

Udspillet har fokus på et godt og langt arbejdsliv for alle, og på at knytte arbejdsmiljøindsatsentættene til den øvrige beskæftigelsesindsats. Samtidig supplerer udspillet den generelle arbejdsmiljøindsats, hvor fokus er mere bredt på sikkerhed og sundhed. Regeringen har derfor fortsat fokus på at forebygge alle væsentlige arbejdsmiljøproblemer, som fx hudlidelser.

531 millioner kroner til at forebygge nedslidning

Virksomheder skal have langt større fokus på at forebygge fysisk og psykisk nedslidning på arbejdspladsen. For det er på arbejdspladsen, at mennesker bliver slidt ned eller kommer til skade på grund af et dårligt arbejdsmiljø.

Derfor ønsker regeringen at styrke arbejdsmiljøindsatsen på den enkelte virksomhed og sikre, at de samtidig får mere rådgivning om psykisk og fysisk arbejdsmiljø. Der er i dag opbygget en stor viden om, hvordan arbejdspladser kan forebygge stress, mobning, ulykker, dårlig ryg og andre arbejdsmiljøproblemer, men der er behov for, at den viden i endnu højere grad bliver omsat til handling i det daglige arbejde på den enkelte arbejdsplads.

Økonomisk støtte til arbejdsmiljørådgivning

Mange virksomheder mangler i dag viden om, hvordan de bedst kan sikre et godt arbejdsmiljø, hvor deres medarbejdere ikke bliver slidt ned eller kommer til skade.

De autoriserede arbejdsmiljørådgivere kan hjælpe virksomhederne med at løse både fysiske og psykiske arbejdsmiljøproblemer.

Derfor vil regeringen afsætte midler til, at offentlige og private virksomheder i særligt nedslidningstruede brancher kan få økonomisk støtte til rådgivning fra autoriserede arbejdsmiljørådgivere.

Regeringen foreslår, at virksomheder kan få dækket halvdelen af de dokumenterede udgifter til rådgivning fra autoriserede arbejdsmiljørådgivere.

Virksomheder kan få økonomisk støtte, hvis de søger rådgivning om, hvordan de kan mindske antallet af arbejdsulykker, forbedre det psykiske arbejdsmiljø eller nedbringe antallet af medarbejdere, der overbelaster muskler og skelet.

Virksomheder kan ikke få økonomisk støtte til rådgivning om, hvordan de kan opfylde lovgivningens krav. Det betyder, at de fx ikke kan få støtte til, hvordan de kan opfylde afgørelser og påbud fra Arbejdstilsynet.

Kendskab til ordningen er afgørende for, at den bliver en succes. Derfor forventer regeringen også, at arbejdsmarkedets parter, blandt andre branchearbejdsmiljørådgivere, vil bidrage væsentligt til at udbrede kendskabet til ordningen i de relevante brancher.

Regeringen foreslår, at der bliver afsat 10 millioner kroner årligt i perioden 2013-15 til ordningen, og at den bliver evalueret i 2015.

Flere midler til forebyggelsespakker

Regeringen ønsker, at flere små og mindre virksomheder i særligt nedslidningstruede brancher skal have mulighed for at bruge forebyggelsespakker, så de kan få hjælp til at tage hånd om fysisk og psykisk nedslidning på arbejdspladsen.

Forebyggelsespakkerne omfatter et forløb, der er fastlagt på forhånd, så det er nemt for virksomhederne at gå til. De beskriver trin-for-trin, hvad en virksomhed kan gøre for at modvirke de nedslidningsproblemer, der er typiske for branchen. I nogle brancher vil der være problemer med det psykiske arbejdsmiljø, mens der i andre brancher vil være behov for en ekstra indsats i forhold til de fysiske arbejdsforhold - og i andre brancher er der behov for begge dele.

Forebyggelsespakkerne designes specifikt til den enkelte branches problemer. Pakkerne udvikles af Arbejdstilsynet og Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, og arbejdsmarkedets parter inddrages i udviklingen. Erfaringerne tyder på, at de virksomheder, der har brugt de eksisterende pakker, er kommet godt i gang med at forbedre arbejdsmiljøet.

Derfor foreslår regeringen, at der udbydes flere forebyggelsespakker til både offentlige og private virksomheder i særligt nedslidningstruede brancher. Der skal endvidere udvikles særlige forebyggelsespakker om at forebygge ulykker på bygge- og anlægsområdet.

Regeringen foreslår, at der bliver afsat 45 millioner kroner i 2012 og 55 millioner kroner årligt i perioden 2013-15. Heraf bliver der afsat tre millioner kroner årligt til at udvikle pakkerne. Samtidig foreslår regeringen, at forebyggelsespakkernes effekt på virksomhederne bliver evalueret i 2014.

Særlige tilsynsindsatser mod nedslidning

Arbejdstilsynet skal fortsætte de særlige tilsynsindsatser hos private og offentlige virksomheder i de mest nedslidningstruede brancher. Tilsynene er et effektivt redskab til at øge fokus på de vigtigste fysiske og psykiske nedslidningsproblemer og at sikre, at virksomhederne får taget hånd om problemerne.

Regeringen ønsker derfor, at Arbejdstilsynet fortsat får midler til tilsynsindsatsen i de mest nedslidningstruede brancher. Indsatsen bygger på dialog og vejledning, så virksomhederne får hjælp til selv at gøre noget for at forbedre arbejdsmiljøet. Tilsynsindsatsen skal målrettes de samme brancher, der også får mulighed for at søge om forebyggelsespakker.

De særlige tilsynsindsatser har fokus på overbelastninger af muskel og skelet samt det psykiske arbejdsmiljø, som er to væsentlige årsager til, at medarbejdere bliver slidt ned på det danske arbejdsmarked.

Regeringen foreslår, at der bliver afsat 50 millioner kroner årligt i perioden 2012-15 til de særlige tilsynsindsatser, og at effekten af de særlige tilsynsindsatser løbende bliver evalueret. Derudover foreslår regeringen, at der bliver udarbejdet en samlet evaluering i begyndelsen af 2015.

Tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø

Der er behov for, at der kommer ekstra fokus på at styrke indsatsen mod psykisk nedslidning. Derfor ønsker regeringen, at der bliver gennemført målrettede tilsyn de steder, hvor ansatte er særligt udsatte for psykisk nedslidning. Det kan eksempelvis være i form af særlige problemer med vold og trusler, høje følelsesmæssige krav og tidspres, som kan føre til stress. Problemer, der blandt andet kan findes inden for hjemmeplejen, på døgninstitutioner, i psykiatrien og blandt lærere, sygeplejersker og socialrådgivere.

Regeringen foreslår, at der bliver afsat 15 millioner kroner årligt i perioden 2013-15.

Handleplan mod arbejdsulykker i bygge- og anlægsbranchen

Medarbejdere i bygge- og anlægsbranchen er udsat for langt flere arbejdsulykker og alvorlige skader end i de fleste andre brancher. Det er uacceptabelt, og derfor skal antallet af arbejdsulykker bringes ned, så langt flere medarbejdere i bygge- og anlægsbranchen kan gå sikkert på arbejde.

Ulykkerne er ofte forårsaget af risikable forhold, som det er muligt at mindske eller fjerne, hvis der er den nødvendige viden og vilje hos ledelse og medarbejdere om sikkerhed. Det forudsætter dog også, at arbejdspladserne har fokus på at planlægge og projektere, da bygge- og anlægsbranchen er præget af mange skiftende og midlertidige arbejdssteder.

Derfor foreslår regeringen, at Arbejdstilsynet gennemfører flere landsdækkende kontrolaktioner på byggepladser og en forstærket kontrol- og dialogindsats over for fx bygherrer. De initiativer vil blandt andet indgå i en handlingsplan om at forebygge arbejdsulykker i bygge- og anlægsbranchen, som Arbejdstilsynet og de relevante parter på området vil udarbejde.

Regeringen foreslår, at der bliver afsat 10 millioner kroner i 2012 og 12 millioner kroner årligt i perioden 2013-2015 til at realisere handlingsplanen, og at indsatsen bliver evalueret i 2014.

484 millioner kroner til at fastholde medarbejdere på arbejdsmarkedet

Der er i dag alt for mange mennesker, der har svært ved at fastholde kontakt til arbejdsmarkedet, selvom de fortsat har både arbejdsevnen og motivationen til at arbejde. Det drejer sig fx om seniormedarbejdere, personer med få ressourcer og medarbejdere, der har været ramt af en arbejdsskade.

For regeringen er det afgørende, at alle får mulighed for at være en del af fællesskabet. Derfor skal virksomheder og offentlige myndigheder gøre langt mere for at fastholde medarbejdere på arbejdsmarkedet. Det er vigtigt, at der bliver skabt et bedre samarbejde på tværs. Men også at både virksomheder og offentlige myndigheder har et langt større fokus på den enkeltes muligheder for at blive på arbejdsmarkedet.

Bedre seniorarbejdsliv

Seniorer skal sikres et godt seniorarbejdsliv, hvor der er fokus på den enkeltes ønsker til en god afslutning på arbejdslivet. Samtidig vil det danske samfund i det kommende årti komme til at stå i en situation, hvor arbejdsstyrken svinder. Derfor ønsker regeringen at fastholde flere seniorer på arbejdsmarkedet ved at forbedre mulighederne for at blive længere på arbejdsmarkedet. Men også ved at give seniorerne et godt og attraktivt arbejdsliv, hvor der bliver taget hensyn til den enkeltes særlige forudsætninger og ønsker til et godt arbejde. Samtidig er det afgørende, at der i højere grad bliver sat fokus på seniorernes særlige kvalifikationer og kompetencer.

Regeringen foreslår, at der bliver sat konkrete udviklingsprojekter i gang, hvor virksomheder udvikler og afprøver en seniorpolitik, der bidrager til at skabe et sundt og attraktivt seniorarbejdsliv. Udviklingsprojekterne skal være baseret på en kortlægning af typiske problemer, analyser af mulige virkemidler og en grundig evaluering.

Regeringen vil på baggrund af de konkrete udviklingsprojekter tilbyde virksomhederne seniorpakker, der trin-for-trin beskriver, hvordan ledelsen og seniormedarbejderne sammen får afdækket behov, muligheder og forventninger.

En seniorpakke tager udgangspunkt i en indledende kortlægning på den enkelte virksomhed, hvor de berørte seniormedarbejdere bliver inddraget. Kortlægningen ser på balancen mellem arbejdsbelastningerne og seniormedarbejdernes arbejdsevne. Og den skal danne baggrund for en dialog mellem seniormedarbejderne og ledelsen om de tiltag, som kan blive sat i værk for at tilpasse eller reducere kravene i arbejdet og styrke medarbejdernes evne til at udføre arbejdet og dermed lysten til at blive længere tid på arbejdsmarkedet.

Styrelsen for Fastholdelse og Rekruttering skal samtidig gøre en særlig indsats for at opbygge og sprede den nye viden fra virksomhedernes arbejde med seniorpakkerne, så det også kommer andre virksomheder og seniorer til gavn.

Regeringen foreslår, at der bliver afsat 40 millioner kroner i 2013, 45 millioner kroner i 2014-2015. Heraf bliver der afsat tre millioner kroner årligt til at udvikle seniorpakkerne og videreformidle den nye viden.

Samtidig foreslår regeringen, at seniorpakkernes indhold bliver drøftet med arbejdsmarkedets parter, og at pakkernes effekt på virksomhederne bliver evalueret i 2015.

Støtte til at etablere rehabiliteringsteam

Som led i reformen af førtidspension og fleksjob er det aftalt, at alle kommuner skal etablere et eller flere rehabiliteringsteam. Teamet skal vurdere, koordinere og anbefale en indsats på tværs af beskæftigelsesområdet, socialområdet, uddannelsesområdet og sundhedsområdet. Det betyder, at rehabiliteringsteamet bliver det centrale omdrejningspunkt for den enkelte, når ressourceforløbet skal tilrettelægges.

Ressourceforløbene skal blandt andet bidrage til, at personer, der er nedslidte eller er kommet til skade på deres arbejde, kan fastholde kontakt til arbejdsfællesskabet.

De nye rehabiliteringsteam kræver stor omstilling i kommunerne. Derfor ønsker regeringen, at kommunerne får støtte fra Forebyggelsesfonden til at etablere rehabiliteringsteam. Midlerne skal understøtte kommunernes arbejde med at udvikle nye rutiner og arbejdsgange.

Derudover ønsker regeringen, at der bliver afsat midler til, at kommunerne sammen kan udvikle, indsamle og formidle viden på tværs om, hvordan

rehabiliteringsteam bliver implementeret mest meningsfyldt. Men også hvordan kommunerne mest effektivt kan planlægge, praktisere og evaluere arbejdet med rehabiliteringsteamene.

Regeringen foreslår, at der bliver afsat 52 millioner kroner årligt i perioden 2012-2014, og at der bliver afsat fem millioner kroner årligt i perioden 2013-2014 til vidensdeling mellem kommunerne.

Ny fleksjobbonus til virksomheder

Aftalen om en reform af førtidspension og fleksjob skal blandt andet sikre, at det bliver muligt for mennesker at få et fleksjob, selvom de kun kan arbejde få timer om ugen.

Regeringen vil derfor som et treårigt forsøg give virksomheder en fleksjobbonus, hvis de ansætter en person i et fleksjob i ti timer eller mindre om ugen.

En fleksjobbonus er et engangstilskud på 25.000 kroner, som bliver udbetalt, når medarbejderen har været ansat i seks måneder. Tilskuddets størrelse er fastsat, så det er stort nok til at gøre det attraktivt for virksomhederne at oprette et fleksjob på under ti timer om ugen, men samtidig ikke er så højt, at det modvirker virksomhedernes incitament til at ansætte personer i fleksjob med flere ugentlige timer.

Regeringen foreslår, at der bliver afsat 35 millioner kroner årligt i perioden 2013-15, så det bliver muligt at udbetale ca. 1.400 fleksjobbonusser årligt. Heraf skal der afsættes to millioner kroner årligt til at administrere ordningen. Det er Styrelsen for Fastholdelse og Rekruttering, der skal stå for administration. Derudover foreslår regeringen, at forsøget med fleksjobbonusser bliver evalueret i 2015.

Landsdækkende Fastholdelsescenter

Mere end 60.000 danskere kommer hvert år til skade på arbejdet. For nogle betyder det, at de ufrivilligt må forlade arbejdsmarkedet.

Regeringen ønsker, at flere personer, der bliver ramt af en arbejdsskade, bliver fastholdt på arbejdsmarkedet. Derfor vil regeringen fremme initiativer på arbejdsskadeområdet, som forhindrer, at folk, der kommer ud for en arbejdsskade bliver permanent udstødt fra arbejdsmarkedet.

Arbejdsskadestyrelsens Fastholdelsescenter gør en særlig indsats for, at arbejdsskaderamte ikke bliver udstødt permanent fra arbejdsmarkedet. Centeret hjælper myndigheder med at arbejde sammen om at fastholde mennesker med alvorlige arbejdsskader på arbejdsmarkedet. Centret har blandt andet et rejsehold, der tager rundt til kommunerne og deltager i rundbordssamtaler, hvor personen, der er kommet til skade, og kommunens sagsbehandler også deltager. Derudover deltager ofte læger, fagforbund, arbejdsgiver og forsikringsselskab. Samtalerne giver mulighed for en grundig snak om den arbejdsskaderamtes muligheder for at komme tilbage til arbejdsmarkedet. Og fordi alle relevante parter deltager, lykkes det ofte at afgøre arbejdsskadesagen under selve rundbordssamtalen og nå frem til en plan for, hvordan den arbejdsskaderamte kan komme i job igen.

Regeringen vil gerne styrke den indsats, og foreslår derfor, at Fastholdelsescentrets arbejde bliver gjort landsdækkende. Det betyder, at alle, der risikerer at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet efter en arbejdsskade, kan få den særlige behandling i centeret - uanset hvilken kommune de bor i.

Samtidig skal Fastholdelsescentrets indsats yderligere styrkes gennem en tættere koordinering med den forebyggende indsats, som de arbejdsmedicinske klinikker står for. Fastholdelsescentrets indsats skal derudover fortsat være koordineret med den øvrige indsats i kommunerne over for den, der er kommet til skade.

Regeringen foreslår, at der bliver afsat 12 millioner kroner årligt i 2013-14 til Fastholdelsescentret, og at centrets indsats bliver evalueret i 2014. Herefter skal der tages stilling til, om centret skal gøres permanent, og hvilke muligheder der er for at finansiere centret via de almindelige takster i arbejdsskadesystemet.

Nye metoder til tidlig indsats over for mennesker, der rammes af en arbejdsskade

Det offentlige og private skal samarbejde mere om fastholdelse for at fastholde flere personer, der er blevet ramt af en arbejdsskade på arbejdsmarkedet.

Regeringen ønsker derfor at iværksætte et pilotprojekt, hvor Arbejdsskadestyrelsen indgår et offentligt-privat samarbejde med to-tre udvalgte arbejdsgivere om fastholdelse.

Formålet er i praksis at afprøve forskellige tiltag med særligt fokus rettet mod den tilskadekomne og den tilskadekomnes arbejdsgiver. Det skal afdække, hvordan arbejdsgiveren bedst muligt inddrages, og hvilke konkrete indsatsformer der har den største effekt i forhold til at fastholde den tilskadekomne hos den konkrete arbejdsgiver eller på arbejdsmarkedet i øvrigt.

Relevante aktører som forsikringsselskaber og fagforbund vil blive inddraget for fx at tilbyde nye typer af ydelser, der er baseret på de tilskadekomnes reelle behov, arbejdspladsindretning samt tidlig kontakt og tæt opfølgning med både den tilskadekomne og hans eller hendes arbejdsgiver.

Regeringen foreslår, at der bliver afsat to millioner kroner i 2012-13 til at gennemføre pilotprojektet. Projektet vil blive fulgt tæt og vare omkring et år.